

(м. Чеське Будейовіце), відділами соціальної філософії та філософської антропології Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, кафедрами історії філософії та теорії філософії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кафедрою історії філософії Національного університету імені Тараса Шевченка, кафедрою соціальної філософії та філософії історії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Спільно з Інститутом філософії імені Г. С. Сковороди НАН України кафедра випускає науково-теоретичний часопис «Філософські обрії». Упродовж 1999–2018 рр. побачили світ 38 номерів журналу. Видання зареєстроване в міжнародних каталогах періодичних видань та базах даних Index Copernicus (ICV 2016: 60.76, ICV 2015: 54.30, ICV 2014: 45.27), Open Academic Journals Index (ОАЖ), Polska Bibliografia Naukowa, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar (Гугл Академія). Журнал уключений у Всеукраїнський реєстр наукових видань, належить до

періодичних видань, що мають бібліометричні профілі та входять до переліку фахових видань України у галузі «Філософські науки» (головні редактори – проф. А. М. Колодний та проф. П. А. Кравченко).

Викладачі кафедри доц. Я. Є. Блоха та доц. Л. А. Усанова є постійними членами I (міського) етапу конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів МАН України в секції «Філософія. Соціологія». Вони також надають консультації учням та їхнім науковим керівникам щодо вибору актуальних на сучасному етапі розвитку українського суспільства тем, підбору методів дослідження та оформлення робіт.

На червень 2018 р. на кафедрі працюють 5 штатних викладачів, із них – 1 д. і. н., проф. П. Г. Радько та 4 – к. філос. н., доц. – Н. І. Головіна (завідувачка кафедри), В. М. Вакуліна, Л. А. Усанова, Я. Є. Блоха та 1 внутрішній сумісник – декан історичного факультету, д. філос. н., проф. П. А. Кравченко.

*Д. філос. н., проф. Петро Кравченко,
к. філос. н., доц. Ярослав Блоха*

Оксана Кирильчук

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНЕ ОСВІТНЬО-НАУКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

*Декан факультету філології та журналістики,
к. пед. н., доц. О. Б. Кирильчук*

Час в історії загалом і в долі людини зосібна – явища різні. Проте – взаємопов'язані, взаємозумовлені, взаємозближені. 100 років факультету філології та журналістики Полтавського національного

педагогічного університету імені В. Г. Короленка, початки якого вбачаємо у створенні в нашому місті цілком самостійного навчально-дослідницького підрозділу – Історико-філологічного факультету (1918), пряме й беззаперечне підтвердження цьому: за століття численні наукові та методичні досягнення ювіляра стали широко відомі не лише в нашому краї, а й далеко за його межами. Та найбільша гордість факультету – це люди, випускники, з-поміж яких видатні філологи, педагоги, письменники, науковці: Антон Макаренко, Олександр Ковінька, Василь Сухомлинський, Леонід Бразов, Тарас Нікітін, Людмила Овдієнко, Ольга Бондаревська, Тетяна Бугайко, Григорій Півторак, Борис Харчук, Ольга Сидоренкова, Ніна Войтенко, Тетяна Балагура, Микола Степаненко, Юлія Малюк та багато-багато інших.

Історія факультету показує непросте його становлення, кількаразове перекомбінування, тривалу залежність від ідеологічних вітрів у країні, котрі руйнували долі викладачів і студентів, а проте щоразу добро перемагало над злом – освітньо-наукове середовище залишалося інтелігентним, моральним, високопрофесійним, патріотичним, відповідальним за покладену на нього духовно-творчу місію.

Фундамент, на якому згодом постав факультет, – це діяльність Учительського інституту в Полтаві, що розпочав підготовку кадрів для народної освіти 1 липня 1914 р., та функціонування в місті Історико-філологічного факультету.

тету Харківського університету – самостійного вишу, відкритого в Полтаві восени 1918 року на численні прохання та звернення діячів Полтавської губернської управи, Товариства споживчих спілок, інших містян, котрі хотіли мати тут свій університет. Кожен із навчальних закладів надавав своїм вихованцям філологічну підготовку; 22 квітня 1921 р. в підсумку реорганізації вони стали єдиною інституцією – Вищим інститутом народної освіти, у якому діяли словесно-історичний (із соціально-історичним та літературно-мистецьким факультетами) та природничо-математичний відділи.

Перше відокремлення філологів від істориків сталося 1933 р., тоді ж у педінституті відкрили аспірантуру з української, російської та зарубіжної літератури, керівниками яких, зокрема, були знані науковці Ю. Ю. Циганенко, В. С. Оголевець. Деканом філологічного (мовно-літературного) факультету працювали І. Т. Чирко (1937–1941), М. С. Воскресенський, С. М. Смоленський, В. Ф. Осмоловський (1941–1945), знову І. Т. Чирко (1945–1959), але від 1951 р. – уже як очільник заново сформованого історико-філологічного факультету. У 1959–1961 рр. І. Т. Чирка змінив на цій посаді П. М. Денисовець, у 1961–1964 рр. – В. Г. Євтушенко.

1966 р. – друге виокремлення філологічного факультету в самостійний підрозділ. Керманічем його у 1966–1974 рр. був О. К. Міщенко, у 1975–1989 рр. – О. Д. Бондаревська.

1989 р. на базі філологічного факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка створили два факультети – української філології (декан О. Д. Бондаревська) та російської філології (декан Н. В. Хоменко), які діяли до 1996 р. Після цього Н. В. Хоменко очолила знову об'єднаний факультет (до 2005), пізніше на цій посаді її змінили М. І. Степаненко (2005–2009), В. В. Кононенко (2009–2018), О. Б. Кирильчук (із 2018), яким випало керувати вже факультетом філології та журналістики (із 2007).

Сьогодні тут близько 1300 студентів денної та заочної форми навчання. Майбутні педагоги, філологи, перекладачі, редактори, журналісти глибоко й різнобічно опановують українську, англійську й німецьку мови та літератури, творчість і технологію праці в ЗМК.

Викладачі повсякчас розуміють відповідальність покладеної на них місії, тому формують студентів високоефективними сучасними фахівцями, конкурентоспроможними на ринку праці, виховують у них найкращі людські риси, допомагають їхньому зростанню як відповідальних особистостей, справжніх патріотів України.

Нині на факультеті створено умови для освітньої мобільності студентів, розширено аспірантуру, докторантуру. Ведеться постійна робота щодо поліпшення навчальних можливостей та культурного розвитку й відпочинку вихованців. Діють тут Музей Раїси Кириченко й меморіальні кімнати на пошану видатних земляків-полтавців, науково-методичний центр якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури, аудиторія українсько-японської дружби «Sakuga», центр сучасних медіатехнологій. Резуль-

тати студентських наукових досліджень щорічно публікуються у збірнику «Філологічні студії», літературно-художні твори молодих письменників висвітлюють стінгазети, періодичні збірники «Поетичні студії», «Кольорове коло» та ін., а також добре відомий у різних країнах світу університетський альманах «Рідний край». Студенти-філологи та студенти-журналісти систематично беруть активну участь у всеукраїнських олімпіадах, наукових конференціях, різноманітних творчих і наукових конкурсах. На факультеті започатковано нову традицію: у кінці кожного навчального року відзначати кращих студентів, які особливо яскраво проявили себе в різних сферах студентського життя, прославляючи і факультет, і весь університет.

На фахових кафедрах традиційно працюють волонтери Корпусу Миру, що дає змогу студентам безпосередньо спілкуватися з носіями мови, відвідувати їхні лекції та семінари. Забезпечуючи підвищення фахового рівня, кафедри англійської та німецької філології й романо-германської філології співпрацюють із провідними європейськими та американськими університетами (університетом м. Йончопінга (Швеція), університетом м. Кобленц-Ландау (Німеччина), Інститутом мов м. Каселя (Німеччина)), беруть участь у міжнародній програмі обміну студентами та виграють гранти на навчання.

Цікавим і насиченим студентське життя робить і добре організоване дозвілля. На факультеті постійно діє «Літературна вітальня», проводять свята української мови, фестивалі й конкурси з української та зарубіжної літератур, дні іноземних мов, Шевченківське свято, Шекспірівський вечір, Старовинний фестиваль, Романтичний фестиваль, творчо працюють клуби іноземних мов. Захопленими оплесками глядачі зустрічають виступи народного фольклорного ансамблю «Жива вода» імені Павла Бакланова (керівник – Лариса Бакланова), «Чисті роси», літературно-драматичної студії «Глобус» тощо. На кафедрі української літератури функціонує постійна виставка «Український рушник».

Факультет співпрацює із закладами середньої освіти Полтавської області: кафедра української мови організовує регіональний творчий конкурс «Лінгвістичне краєзнавство», кафедра журналістики проводить регіональний конкурс учнівських творчих робіт «Допис у газету» та ін.

Ювілей факультету філології та журналістики – нагода для підбиття підсумків й основа для подальшого наукового, навчального та творчого зростання. Сердечно вітаю професорів, викладачів, студентів, усіх співробітників факультету із цією визначною подією. Висловлюю глибоку повагу професорсько-викладацькому складу семи кафедр факультету, який, безперечно, заслуговує на слова найвищої подяки за велику працю і щедрий талент передавати свої знання, безцінний практичний досвід молодому поколінню. Зичу всім міцного здоров'я, довголіття, щастя, творчої наснаги на благо освіти, науки та майбутнього нашої України!

Кафедра англійської та німецької філології

Як окремий структурний підрозділ кафедра була створена 1 березня 2001 р. на основі однієї з найстарших кафедр Полтавського державного педагогічного інституту – загальноінститутської кафедри іноземних мов – шляхом кількох реорганізацій відповідно до тенденцій розвитку вищої освіти, потреб оновлення й конкретизації фахової підготовки вчителів англійської мови.

З моменту утворення кафедри її очолювала к. філол. н., доцент Л. Б. Алефіренко; у 2005–2009 рр. завідувачем була к. філол. н. Т. В. Луньова, у 2009–2012 рр. – к. філол. н., доцент Н. І. Криницька. Наприкінці 2011 р. підрозділ отримав теперішню назву – кафедра англійської та німецької філології – й почав працювати спочатку під керівництвом д. філол. н., професора В. К. Зернової, із 2015 р. – к. філол. н., доцента М. О. Зуєнко. Наразі в. о. завідувача кафедри – к. філол. н., доцент М. Ю. Рахно.

Успадкувавши найкращі традиції кафедр-попередників, кафедра англійської та німецької філології здійснює свою діяльність згідно з новими вимогами до вищої освіти в Україні в цілому та викладання англійської мови зокрема. Кредо кафедри – «Scientia vita est» («Знання – це життя»).

Свого часу на кафедрі працювали досвідчені викладачі, креативні науковці, фахові методисти, талановиті педагоги: кандидати наук, доценти Л. Б. Алефіренко, Л. В. Данилюк, О. О. Копач, Н. Г. Кравцова, Н. І. Криницька, М. Г. Плоткіна, О. А. Разуменко; старші викладачі В. В. Грищенко, І. І. Капустян, Н. В. Колбіна, В. О. Лапочка, М. М. Назаренко, О. О. Пономаренко, В. А. Рахманова, Н. О. Шахова, Н. С. Шкарупа, Т. М. Щевлюкова; викладачі Т. О. Аврамко, О. М. Биндас, О. Ф. Найдьон, І. О. Олійник, Н. А. Повстяна, А. Г. Портяна, Т. С. Юшина.

Сучасний склад кафедри – передові науковці-філологи: кандидати наук, доценти М. О. Зуєнко, В. М. Артюх, І. М. Білоус, В. Л. Кравченко, Т. В. Луньова, М. Ю. Рахно, Г. М. Таловиря, І. М. Тимінська, В. О. Черненко; кандидати наук, старші викладачі Є. В. Венєвцева, С. Г. Ларіонова; старший викладач Г. С. Сосой.

Запровадження нових технологій у навчальний процес здійснюється на кафедрі англійської та німецької філології з урахуванням Рекомендацій Ради Європи з мовної освіти, насамперед настанови на застосування діяльнісно орієнтованого підходу, що базується на комунікативних потребах тих, хто вивчає іноземну мову, та використанні засобів і методів, які допоможуть задовольняти ці потреби. Визнання діялісно орієнтованого, або комунікативного, підходу пріоритетним у викладанні англійської мови обумовило необхідність переосмислення традиційних принципів навчання та запровадження нових форм роботи зі студентами, тому викладачі кафедри організують вивчення англійської мови так, щоб опанування необхідного програмового матеріалу здійснювалося через особистісну діяльність студентів. Відповідно перевага надається діялісно й інтелектуально орієнтованим завданням над формальними мовними вправами, а також завданням, виконання яких передбачає інтеграцію різних видів мовленнєвої діяльності, над завданнями, спрямованими на розвиток одного виду мовленнєвої діяльності. На кафедрі активно поповнюється аудіо- та відеотека, викладачі вдосконалюють методи та форми роботи з автентичним аудіо- та відеоматеріалом.

Завдяки грантам від Корпусу Миру США в Україні на кафедрі з 2007 р. функціонує комп'ютерна лабораторія з вивчення англійської мови, оснащена

Стоять (зліва направо): І. М. Білоус, В. Л. Кравченко, Є. В. Венєвцева, Т. В. Луньова, С. Г. Ларіонова;
сидять (зліва направо): В. М. Артюх, В. О. Черненко, І. М. Тимінська, М. Ю. Рахно, Г. М. Таловиря, Г. С. Сосой –
кафедра англійської та німецької філології ПНПУ імені В. Г. Короленка

сучасними комп'ютерами, мультимедійним проектором та забезпечена фаховими навчальними програмами. З моменту відкриття лабораторії її завідувач – Л. А. Таран.

2016 р. за підтримки Програми імені Фулбрайта та його стипендіата пані Лізи Веіс, спільно з кафедрою світової літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка було створено Науково-методичний центр якості вивчення англійської мови і зарубіжної літератури. Головна мета НМЦ – підвищення якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури серед учнів, студентів, учителів України. Із жовтня 2016 р. на базі НМЦ діють інтерактивні курси з англійської мови для викладачів ПНПУ. Роботу курсів забезпечують викладачі кафедри англійської та німецької філології. Викладачі університету мають можливість двічі на тиждень удосконалювати свої знання з англійської мови, навички усного й писемного мовлення, професійного спілкування.

Викладачі кафедри працюють над розробкою наукової теми «Лексика і граматики сучасної англійської мови в системно-структурному, когнітивному, функціональному і лінгводидактичному описі». Упродовж 2007–2015 рр. свої дослідницькі матеріали вони публікували в науковому збірнику «Англійська філологія: проблеми лінгвістики, літературознавства, лінгвометодики», який видавала кафедра. Також викладачі кафедри друкуються у фахових виданнях України, у професійних закордонних виданнях, і з року в рік кількість їхніх публікацій зростає, як і кількість виступів із доповідями на міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях.

Кафедра – ініціатор проведення ряду наукових форумів: Міжнародного науково-практичного Інтернет-семінару «Концептологія в системі гуманітарних наук» (із 2009 р.; пізніше – «Когнітологія в системі гуманітарних наук» (2013, 2014), «Гуманітарні науки: Сучасна наукова парадигма» (із 2015)). Формат цього семінару надав можливість дослідникам актуальних питань концептології віртуально зустрітися та обговорити теоретичні та практичні проблеми і перспективи концептології як нової наукової дисципліни в системі гуманітарного знання. Основними тематичними напрямками роботи семінарів були проблеми концептуалізації й категоризації у світлі лінгвістики, літературознавства, педагогіки та лінгвометодики. Було також окреслено подальші перспективи співпраці й ухвалено рішення зробити цю конференцію щорічною. Матеріали конференції видруковані як збірники, колективні монографії.

У 2007–2016 рр. щорічно наприкінці лютого кафедра проводила Всеукраїнську чи Міжнародну студентську науково-практичну конференцію «Пріоритети сучасної філології: теорія і практика», на яку з'їжджалися понад 100 учасників із різних вишів України й зарубіжжя. Матеріали конференції репрезентувалися в збірниках наукових праць сту-

дентів. 2017 р. формат цієї конференції розширено в міждисциплінарному аспекті й змінено назву на «Сучасний англомовний дискурс».

На кафедрі виконується чимало студентських наукових досліджень, діють наукові гуртки. Під керівництвом викладачів кафедри студенти неодноразово посідали призові місця на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт та на предметних олімпіадах.

Також щомісячно відбуваються дискусії в рамках наукового та методичного семінарів, на яких обговорюються актуальні проблеми лінгвістики, літературознавства та методики викладання англійської мови.

Свою кваліфікацію викладачі кафедри регулярно підвищують у провідних вишах України, а також – завдяки грантам – за кордоном (Велика Британія, Данія, США, Швеція). 2016 р. вони взяли участь у міжнародному грантовому проекті «Teaching Leadership, Tolerance and Volunteerism through the English Language». Проект був здійснений за підтримки Корпусу Миру Сполучених Штатів Америки в Україні та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Грант «Exploratory Visit Grant» від Британської ради в Україні, мета якого – встановити партнерські стосунки з університетом м. Лідса (Великобританія), виборола на конкурсній основі доцент Т. В. Луньова. У рамках гранту у травні 2016 року відбувся візит науковця до Університету міста Лідса, у ході якого було проведено перемови про напрями і форми співпраці між кафедрою англійської та німецької філології та Школою освіти Університету м. Лідса. Доцент М. О. Зуєнко отримала грант для участі в конференції «International week in Copenhagen» за програмою Erasmus+ щодо мобільності викладачів та студентів з Педагогічним коледжем Наталі Зейл Університету Копенгагена (Данія). У рамках проекту були прочитані лекції із системи освіти в Україні та стану вивчення англійської мови у вищих навчальних закладах. Підсумок закордонного відрядження – налагодження академічних зв'язків та проведення скайп-лекцій із викладачами англійської мови з Університету м. Віка (Іспанія), Ілія університету м. Тбілісі (Грузія), Сассекс університетом м. Брайтона (Великобританія). Укладено угоди щодо академічної співпраці між ПНПУ імені В. Г. Короленка та Університетом м. Віка. Також доцент М. О. Зуєнко здійснила відрядження до Університету Йончопинга (Швеція), уклала угоду про академічну співпрацю в галузі викладання іноземних мов та літератури з Університетом м. Йончопинга, університетом м. Лунда; вивчала стан сучасних реформ у галузі освіти під час візиту до Парламенту, Міністерства освіти, Північної грантової асоціації в м. Стокгольмі (Швеція) у червні 2016 р.

Викладачі кафедри є членами професійних організацій: Асоціації викладачів англійської мови як іноземної (TESOL), Української асоціації дослідників англійської мови (USSE), Російського товариства з вивчення культури США (RSACS), Європейської асоціації американістів (EAAS) та Центру американських літературних студій в Україні (CALSU).

Кафедра співпрацює із середніми навчальними закладами м. Полтави, з іншими вишами України, із Центром американських літературних студій в Україні (м. Київ). У 2016 р. нею та кафедрою світової літератури запроваджений щорічний Конкурс знавців англійської мови та зарубіжної літератури, який проводиться на базі факультету філології та журналістики – НМЦ якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка. Школярі демонструють високий рівень володіння іноземною та державною мовами, лінгвальну й літературну майстерність, креативність, акторські та художні здібності.

У рамках року англійської мови в Україні (2016) та на підтримку талановитої молоді кафедра оголосила Конкурс авторської англомовної пісні. До участі в ньому запрошують старшокласників загальноосвітніх шкіл, ліцеїв і гімназій та студентів вищих навчальних закладів, які пишуть пісні англійською мовою та виконують їх. Конкурс традиційно проводиться восени, збирає велику кількість учасників, які бажають представити свою творчість.

Особливу увагу кафедра приділяє розвитку міжнародних зв'язків. Тривалий час вона плідно співпрацювала з Лі-університетом (м. Клівленд, штат Теннессі, США). Від 2004 р. здійснює співробітництво з Університетом м. Йончопінга (Школа освіти і комунікації) (Швеція) за програмою в рамках проекту «Цінності. Демократія. Освіта». Учасниками проекту є вищі навчальні заклади Швеції, Данії, Росії, України. У рамках цієї програми відбуваються обміни викладачами та студентами між різними університетами, проводяться міжнародні конференції. 2016 р. було укладено угоди із Гданським університетом (Польща), Університетом м. Лунда (Швеція), Університетом м. Віка, Університетом Центральної Кагалонії (Іспанія).

Кафедра має позитивний досвід співпраці з Корпусом Миру США в Україні, який регулярно делегує волонтерів для викладання англійської мови, що сприяє вдосконаленню англомовної компетентності студентів та викладачів, передусім їхніх фонетичних навичок, аудіювання та говоріння, а також знання американської культури. У різний час на кафедрі працювали такі волонтери: Кріс Вайлі, Кірстен Гібутовські, Лі Баллард, Беррі Гропп, Кірстен Дік. 2008 р. започатковано співпрацю з Клівлендським університетом (м. Клівленд, штат Огайо, США). З вересня 2015 р. до червня 2016 р. в ПНПУ імені В. Г. Короленка працювала викладачем англійської мови стипендіат програми імені Фулбрайта пані Ліза Веіс. Програма «Спеціаліст з викладання англійської мови, стипендіат програми Державного департаменту США (English Language Fellow Program)» діяла за підтримки Посольства США в Україні та Міністерства освіти і науки України та була спрямована на обмін фахівцями між Україною та США й підвищення професійного рівня викладачів вищих навчальних закладів.

*К. філол. н., доц. Тетяна Луньова,
к. філол. н., ст. викл. Світлана Ларіонова*

Кафедра журналістики

Кафедра журналістики була створена 2010 р., відокремившись від кафедри загального і слов'янського мовознавства. За цей період сформувався високопрофесійний колектив у складі д. філол. н., професора Н. Ф. Баландіної (завідувача кафедри), к. філол. н., професора С. В. Семенко (заступник завідувача), к. н. із соціальних комунікацій, доцентів С. В. Шебеліста, М. І. Свалової, Г. О. Кудряшова, Л. І. Лисенко та старшого викладача О. А. Зелік.

Із часу заснування й до сьогодні цей підрозділ факультету не зраджує високим показникам рейтингу кадрового складу й потенціалу. Завідувач кафедри Н. Ф. Баландіна – відомий славіст, фахівець у галузі лінгводидактики і комунікативної лінгвістики, її науковий доробок нараховує близько 200 публікацій, з-поміж яких 180 наукових, 25 навчально-методичного характеру, зокрема закордонних (Чехія, Польща, Німеччина, Іспанія, Росія), 4 монографії, 2 з них – колективні, одна з яких закордонна (Чехія), виконана в межах грантової програми I-FIT в Університеті імені Ф. Палацького в Оломоуці (Чехія, 2014). Разом із відділом західних і південнослов'янських мов Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України науковець поновлювала чесько-український перекладний словник. Як спеціаліст із лінгводидактики із 2005 р. керувала проектними групами, організованими МОН України для створення 3-х навчальних програм із російської мови (2005, 2011, 2017), на основі яких уклала 15 підручників з російської мови для ЗНЗ (у співавторстві) із грифом МОНУ та отримала 6 авторських свідоцтв. У доробку вченої ще 8 навчальних посібників для ЗНЗ. Вона керує науковою школою «Мовні одиниці і категорії у функціональному висвітленні», підготувала чотирьох кандидатів наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова. У 2007–2008 рр. викладала українську мову в Карловому університеті в Празі, вела курс із перекладознавства в Університеті імені Й. Палацького в Оломоуці.

Н. Ф. Баландіна – член редколегії 3-х фахових видань: «Філологічні науки» (Полтава), «Рідний край» (Полтава), «Слов'янський збірник» (Одеса) та зарубіжного – «Současná ukrajinistika problému jazyka, literatury a kultury» (Чехія); відповідальний редактор щорічних кафедральних збірників наукових праць викладачів «Актуальні проблеми журналістики в контексті сучасних соціальних комунікацій» (із 2015) та студентів «Журналістика: теорія, історія, практика» (із 2012). Член спеціалізованої вченої ради Д 26.172.01 із захисту докторських дисертацій при Інституті мовознавства імені О. О. Потебні НАН України (із 2011). Офіційний опонент 16 дисертацій, зокрема однієї закордонної (м. Баку, 2012). Була членом експертної ради з філологічних наук та соціальних комунікацій ДАК України (2010–2015).

Зліва направо: Г. О. Кудряшов, Н. В. Пукас, О. А. Зелік, Л. І. Лисенко, Н. Ф. Баландіна, М. І. Свалова, С. В. Семенко, С. В. Шебеліст – кафедра журналістики ПНПУ імені В. Г. Короленка

За час існування кафедри захищено чотири кандидатські дисертації із соціальних комунікацій (С. В. Шебеліст, М. І. Свалова, Г. О. Кудряшов та Л. І. Лисенко). Старший викладач О. А. Зелік закінчила аспірантуру Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Готується до захисту докторської дисертації професор кафедри журналістики С. В. Семенко.

Перманентно діяльність кафедри посилюють заслужені журналісти України, генеральний директор Полтавської обласної телерадіокомпанії «Лтава» М. І. Ляпаненко, власний кореспондент Національної телерадіокомпанії України Н. І. Ляпаненко, Н. Г. Іванченко та ін.

Досвід, професіоналізм та активні науково-методичні пошуки викладачів утілені в їхній навчальній діяльності. Вони читають курси з нормативних, фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін: «Теорія масової комунікації», «Теорія журналістики», «Теорія і практика журналістської творчості», «Журналістські жанри», «Проблематика ЗМІ», «Журналістська майстерність», «Журналістський фах», «Історія української журналістики», «Історія зарубіжної журналістики» та ін.

Практичні навички майбутні журналісти вдосконалюють під час проходження різного рівня практик у місцевих ЗМІ під керівництвом досвідчених журналістів, насамперед на базі ОДТРК «Лтава», телестудії «Місто», ТРК «ІРТ-Полтава», пресслужби УМВС України в Полтавській області, газет «Зоря Полтавщини», «Полтавський вісник», «Газета по-українськи», «Коло», «Вечірня Полтава», «Вісті»; Інтернет-видань «VPoltave. Info» й «Новини Полтавщини».

Колектив кафедри залучений до підготовки студентів за спеціалізацією «Редактор освітніх видань». Фахові вміння та навички майбутніх редакторів формуються під час вивчення курсів «Редакторський аналіз і правка», «Редакторська і видавнича справа», «Історія видавничої справи і редагування», «Текстознавство», «Типологія помилок», «Історія книги», «Літературне редагування». Реалізація інновацій у журналістській освіті відбувається через організацію майстер-класів, лекторіїв, семінарів із провідними журналістами та журналістикознавцями України.

Наповнення навчальних курсів постійно модернізується відповідно до викликів і трансформацій сучасності, зокрема професії журналіста – розвитку технологій, переорієнтації інформаційного простору, зростання впливовості журналіста як фахового аналітика, коментатора поточної дійсності.

Науково-методична робота спрямована на дослідження актуальних проблем сучасного журналістикознавства та медіаосвіти. Незважаючи на свій юний вік, кафедра виробила гарні традиції науково-методичної діяльності, має перші вагомі результати. 2011 р. було завершено держбюджетну наукову тему «Оптимізація формування комунікативної компетенції учнів ЗНЗ засобами навчального тексту». Розроблена методика дозволила проф. Н. Ф. Баландіній (у співавторстві з доц. К. В. Дегтярьовою) укласти серію підручників із російської мови для шкіл з українською мовою навчання, які отримали гриф МОН України.

Важливою ланкою кафедральної роботи є проведення конференцій і семінарів: у 2010, 2013, 2016 та 2018 рр. були проведені всеукраїнські та міжна-

родні науково-практичні конференції «Журналістика. Лінгвістика. Дидактика», у 2013 р. – I Всеукраїнська науково-практична конференція «Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть», за результатами роботи якої започатковано нову галузь – кириченкознавство. Також у 2013 р. розпочав роботу регіональний семінар «Медіаосвіта як фактор модернізації та підвищення якості вивчення гуманітарних дисциплін у загальноосвітній та вищій школі».

Уже традиційними стали кафедральні наукові та методичні семінари, результати яких апробуються на міжнародних, усеукраїнських і регіональних конференціях, публікуються у вітчизняних та закордонних виданнях, активно впроваджуються у викладацьку практику. На основі відкритих занять, майстер-класів відомих журналістів постійно поповнюється банк методичного забезпечення. Викладачі регулярно оновлюють навчально-методичні комплекси дисциплін відповідно до сучасних тенденцій журналістикознавства та медіадидактики.

Молодій кафедрі вдалося знайти цікавий, інтерактивний і результативний спосіб навчальної взаємодії зі студентами: майбутні журналісти під керівництвом викладачів створюють оригінальні медійні продукти – молодіжний журнал «О₂» та художньо-публіцистичний альманах «Кольорове коло», є активними дописувачами до вищівської газети «Університетський час». Відбувається постійна співпраця з талановитою учнівською молоддю: наукові консультації в рамках МАНУ, щорічний конкурс учнівських творчих робіт «Допис у газету» (за результатами видається однойменний альманах) допомагають школярам зробити перші кроки до журналістської професії.

Студенти-журналісти діляться власними науковими напрацюваннями, першим професійним досвідом на міжнародних та всеукраїнських конференціях і семінарах. Щороку кафедра проводить регіональний студентський науковий семінар, а найкращі доповіді друкуються у збірнику наукових праць «Журналістика: теорія, історія, практика». Цікавою формою студентської наукової активності є участь в олімпіадах, наукових конкурсах, конкурсах видавничих проєктів, географія яких поступово розширюється (Київ, Львів, Херсон).

Від самого початку свого існування кафедра бере активну участь у міжнародному науковому житті. Завідувач кафедри Н. Ф. Баландіна протягом тривалого часу співпрацює із закордонними науково-навчальними інституціями, зокрема з Карловим університетом у Празі й Університетом Палацького в Оломоуці (Чеська Республіка), має низку зарубіжних публікацій в Іспанії, Німеччині, Польщі, Чехії. 2013 р. в межах реалізації міжнародної програми «Інтердисциплінарна філологічна інновація транслатологічних модулів на іншомовних кафедрах філологічного факультету Університету Палацького в Оломоуці» вона прочитала лекційний курс із комунікативної теорії перекладу.

Г. О. Кудряшов активно співпрацює з Інститутом журналістики Білоруського державного університету, радою молодих учених Національної академії наук Республіки Білорусь, виступаючи на конференціях та друкуючись у білоруських наукових виданнях. Як арт-директор фольклорного ансамблю «Жива вода імені Павла Бакланова» 2012 р. він організував поїздку творчого колективу на мистецький фестиваль «Берагіння» в Гомельську область. Учасники хору, який здобув диплом першого ступеня, виступили також перед українською діаспорою Республіки Білорусь і працівниками Посольства України в Мінську. Гліб Кудряшов налагодив зв'язки із громадськими об'єднаннями українців «Заповіт» і «Ватра». Деякі їхні представники взяли участь у першій в Україні науковій конференції «Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть». Співпрацює викладач і з Національною бібліотекою Білорусі, передаючи в її фонди продукцію полтавських видавництв.

2011 р. С. В. Шебеліст узяв участь у 21-й Літній східноєвропейській школі, яку проводив Центр східноєвропейських досліджень Варшавського університету. 2012 р., отримавши грант Програми українознавчих досліджень імені Петра Яцика, він виступив на Міжнародному симпозіумі для молодих учених «Нові перспективи сучасної України: політика, історія та культура» у Торонтському університеті (Канада). Протягом 2013 р. викладач узяв участь у навчальній поїздки до Республіки Польща (за програмою «Study Tours to Poland – візити для професіоналів») та Міжнародній науковій конференції «Чеські колоністичні дослідження в європейському контексті» й 8-му з'їзді випускників Літньої східноєвропейської школи Варшавського університету, що відбулися у Празі (Чеська Республіка).

2013 р. О. А. Зелік виступила на Міжнародній науковій конференції «Україністика: традиції і сучасність» у Варшавському університеті (Республіка Польща), а Л. І. Лисенко – на Міжнародній науково-практичній конференції «Журналістика-2013» у Білоруському державному університеті (Мінськ, Республіка Білорусь) і 2014 р. – на Міжнародній інтердисциплінарній науковій конференції «Чуже/своє. Місто і село в українській літературі і культурі» в Ягеллонському університеті (Краків, Республіка Польща). Поступово інтегруються в міжнародну наукову спільноту й інші члени кафедри, подаючи статті до іноземних наукових видань і надсилаючи заявки на участь у закордонних конференціях.

Виховна робота кафедри враховує особливості напряму підготовки та спеціальності. Доброю традицією стала співпраця із провідними журналістами України та області. Студенти мали можливість прослухати публічні лекції М. Мариновича «Україна сьогодні: як фатум наших слабкостей обернути на еволюційні шанси?», М. Рябчука «Література обложеної фортеці», І. Михайлина «Становлення україн-

ської журналістики в контексті виникнення журналістики в Європі у залежних народів» та ін. Серію майстер-класів із різних аспектів практичної журналістики для наших студентів провели проф. В. Іванов, проф. А. Яковець, проф. М. Тимошик, доц. В. Теремко, головний редактор газети «Дзеркало тижня» В. Мостовий, головний редактор «Історичної правди» В. Кіпіані, володарка Національної премії «Телетріумф» Н. Сокленко, публіцист С. Федорчук, президент Асоціації журналістів, видавців і мовців «Новомедіа» Р. Кухарчук та ще багато цікавих творчих особистостей.

Викладачі велику увагу приділяють дослідженню й популяризації історії регіональної журналістики. Налагоджено тісну співпрацю з музеями та бібліотеками міста, які надають можливість студентам працювати зі стародруками. Разом зі студентами беруть участь у створенні літопису полтавської крайової журналістики й ветерани: заслужений журналіст України, член Національної спілки журналістів України, диктор Полтавського обласного радіо Р. Самойленко, член Національної спілки журналістів України, диктор Полтавського обласного радіо В. Чазова, ділився своїми знаннями і творчим досвідом із молоддю й диктор Полтавського обласного радіо А. Крашевський. На основі їхніх спогадів, інтерв'ю, фотографій створюється мультимедійний банк інформаційних ресурсів. Про діяльність старших колег студенти пишуть науково-дослідницькі роботи. Уже традиційною стала виставка видавничої продукції кафедри журналістики та виставка видавничих проєктів студентів-журналістів, які проводяться в рамках Днів факультету філології та журналістики.

Студенти-журналісти беруть активну участь у роботі органів факультетського та університетського самоврядування. Для органів студентського самоврядування проводяться майстер-класи «ПР-супровід виховних і культурних заходів», «Висвітлення діяльності студентського самоврядування на сайті та вишівській газеті «Університетський час»», у рамках роботи школи «Лідер майбутнього» проводиться майстер-клас «Особливості функціонування прес-служби органів студентського самоврядування».

Із 2011 р. проводиться щорічний регіональний студентський науковий семінар «Актуальні проблеми журналістики», а найкращі доповіді друкуються у збірнику наукових праць «Журналістика: теорія, історія, практика». Усього видано сім збірників (2011–2017).

Традиційною формою студентської наукової активності є участь в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, конкурсах видавничих проєктів, конференціях (Дніпро, Київ, Львів, Маріуполь, Ужгород, Херсон, Черкаси). Студенти мають вагомий результат: 2015 р. О. Мельніченко виборив 3 місце у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у галузі соціальних комунікацій (тема «Спортивний коментар у друкованих ЗМІ: традиції й новаторство», науковий

керівник – Н. Ф. Баландіна); переможцями у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальностей «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю» стали О. Мельніченко (3 місце, 2015 р.), Л. Пархоменко (3 місце, 2016 р.). Крім того, студенти активно долучаються до українських та зарубіжних освітніх проєктів, курсів і майстер-класів, отримуючи відповідні сертифікати.

Кафедра журналістики в рамках профорієнтаційної роботи з майбутніми абітурієнтами щорічно проводить: проєкт «МедіаТерра», регіональний творчий конкурс для учнів ЗНЗ «Допис у газету» (з публікацією збірника), роботу із творчо обдарованими учнями в рамках МАН, лекції для учителів полтавського регіону. У жовтні 2016 р. спільно з Полтавською обласною організацією Національної спілки письменників України кафедра взяла участь у регіональному проєкті «Сучасний медіасвіт як простір для творчості активної молоді».

Викладачі є також діяльними творцями сучасного медійного простору Полтавщини, про що свідчить їхня тісна співпраця з крайовими ЗМІ різних видів. Вони є частими гостями ОДТРК «Лтава», зокрема неодноразово ставали учасниками ток-шоу «Відверто про...», інформаційно-розважальної програми «Ранок на “Лтаві”» (О. А. Зелік, Л. І. Лисенко, М. І. Свалова, С. В. Шебеліст), розмаїтих проєктах радіо «Лтава» та «Ваша хвиля» (Н. Ф. Баландіна, О. А. Зелік, Л. І. Лисенко, М. І. Свалова, С. В. Семенко, С. В. Шебеліст). У Шевченківський рік узяли активну участь у радіоному проєкті «Читаємо “Кобзаря” разом» та програмі «Часомір», де ознайомили жителів Полтавщини з маловідомими сторінками Шевченкіани. Відбувається тісна співпраця з обласною організацією НСЖ України: консультування, проведення спільних проєктів та акцій, серед яких традиційними стали зустрічі з провідними публіцистами краю, упорядкування Алеї журналістів у м. Полтаві. С. В. Шебеліст постійно співпрацює як журналіст із всеукраїнською газетою «День» та Інтернет-порталом «Zaxid.net».

Кафедра сприяє розвитку медіаграмотності різних установ і організацій Полтавщини. Л. І. Лисенко читала лекції в обласній профспілці працівників освіти й обласній прокуратурі. Н. Ф. Баландіна, О. А. Зелік, С. В. Семенко є частими гостями методичних об'єднань учителів-словесників міста й області, на яких презентують різні форми ранньої професіоналізації учнів, що прагнуть працювати в медійній сфері. Г. О. Кудряшов бере активну участь у культурно-мистецькому житті Полтавської області, зокрема в популяризації творчості народної артистки України Раїси Кириченко. При кафедрі діє музей Раїси Кириченко (куратор – Г. О. Кудряшов), у стінах якого проводяться екскурсії, концертні програми пам'яті співачки, творчі зустрічі. За час існування музею його відвідало понад 10 тисяч гостей із різних регіонів України та закордону. Національний меморіальний проєкт «Ук-

раїна – Раїсі Кириченко», зініційований та реалізований викладачами кафедри журналістики, став резонансним науковим і мистецьким дійством.

Викладачі кафедри не стоять осторонь громадського й культурного життя краю, залучаючи до цього і студентів-журналістів.

Д. філол. н., проф. Надія Баландіна

Кафедра загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов

Кафедра загального та слов'янського мовознавства – одна з найстарших в університеті, яка за час свого існування пережила багато реорганізацій і мала кілька назв: кафедра російської мови, кафедра російської мови з методикою її викладання, кафедра загального і російського мовознавства, кафедра загального мовознавства, кафедра загального та слов'янського мовознавства і журналістики. Ця надзвичайно потужна та кваліфікована кафедра була організована одночасно з відкриттям інституту й завжди забезпечувала високий рівень підготовки вчителів-мовників, які й зараз викладають в Україні, Росії, Казахстані, Узбекистані, Польщі, Болгарії, Німеччині, Чехії, Словаччині, Сербії.

Протягом другої половини ХХ ст. кафедрою керували: доц. В. Я. Савельєв – яскравий викладач, глибокий науковець, фахівець із мови художнього твору; доц. Д. І. Ганич – визначний лексикограф, що стояв біля витоків сучасного українського словникарства; проф. В. О. Горпинич – відомий мовознавець, дослідник проблем словотвору, топонімії та антропонімії; доц. Л. Л. Безобразова – талановитий морфолог і лінгвостиліст; проф. М. Ф. Алефіренко – видатний фразеолог і лінгвокультуролог, проф. Н. Ф. Баландіна – відомий славіст, лінгводидакт та ін. У різні роки на кафедрі працювали обдаровані вчені й педагоги: проф. З. О. Валюх, проф. О. А. Колесников, проф. А. А. Лучик,

проф. В. В. Лучик, проф. М. В. Скаб, проф. М. С. Скаб, доц. С. І. Алексєєнко, доц. Н. А. Борисенко, доц. Н. А. Вакуленко, доц. М. П. Волочай, доц. О. О. Григор'єва, доц. В. М. Єрмак, доц. Г. М. Козуб, доц. Л. В. Колесникова, доц. С. О. Лебеденко, доц. Г. Т. Линник, доц. А. В. Оголевець, доц. Л. О. Сологуб, доц. Н. І. Тарасова, ст. викл. М. І. Бойко, ст. викл. А. І. Каган, ст. викл. М. В. Нецадіна, ст. викл. Г. Г. Сидорова та ін.

Найбільш ґрунтовно науковцями кафедри розроблялися такі напрямки: фразеологія (проф. М. Ф. Алефіренко, доц. Л. М. Корнева, доц. М. П. Волочай), словотвір (проф. В. О. Горпинич, проф. З. О. Валюх, доц. В. М. Єрмак), лінгвістичний аналіз тексту (доц. Л. Л. Безобразова, доц. А. В. Оголевець, доц. О. Ю. Тупиця), ономастика (доц. С. О. Лебеденко), українсько-російська мовна інтерференція (доц. Н. А. Борисенко), що реалізувалися на заняттях відповідних проблемних груп та в наукових роботах студентів. Із цих же проблем проводилися й науково-практичні конференції всеукраїнського та міжнародного масштабу. Крім того, організовувалися конференції, присвячені видатним колегам (Ганичевські читання, Савельєвські дні тощо).

01.09.2010 р. (наказ № 42-р від 23.06.2010 р.) було створено кафедру загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – шляхом об'єднання в новий структурний підрозділ факультету філології та журналістики академічних громад кафедри іноземних мов та кафедри загального і слов'янського мовознавства та журналістики. Звідтоді завідували кафедрою: к. філол. н., доц. Н. Г. Вишня (2010–2015); к. пед. н., доц. Л. Л. Король (із квітня 2015).

На кафедрі діють секції іноземних мов (керівник – доц. Л. М. Черчата) та загального і слов'янського мовознавства (керівник – доц. Л. М. Корнева), які забезпечують академічний та науковий симбіоз викладацького колективу.

Зліва направо: Л. М. Черчата, Л. М. Корнева, О. І. Мокляк, Л. В. Халявка, Л. Л. Король, Н. В. Петрушова – кафедра загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов ПНПУ імені В. Г. Короленка

З часу заснування кафедри тут працювали: доценти К. В. Дегтярьова (2010–2014), Л. М. Корнева, Л. Л. Король, Н. В. Петрушова, Л. М. Черчата, Л. В. Шаповалова (2015–2017), старші викладачі А. П. Болотнікова (2010–2017), В. І. Омеляненко (2010–2013), М. С. Купар (2010–2016), к. філол. н., викладач О. І. Мокляк, ст. лаборанти О. М. Шевченко (2010–2015), Ю. М. Наливайко (2015–2016), Л. В. Халявка (з 2016 р.). Нині викладацький склад кафедри сформований із високоосвічених фахівців, які мають науковий ступінь кандидата наук, а Л. М. Корнева, Л. Л. Король, Н. В. Петрушова, Л. М. Черчата – наукове звання доцента.

Кафедра забезпечує викладання низки дисциплін для майбутніх бакалаврів та магістрів історичного, природничого, фізико-математичного факультетів, факультетів технологій і дизайну, фізичного виховання, філології та журналістики, а також для здобувачів наукового ступеня «доктор філософії», а саме: «Іноземна мова» (англійська, німецька); «Іноземна мова у професійній діяльності» (англійська, німецька); «Іншомовний академічний дискурс»; «Іноземна мова у науковій діяльності» (німецька); «Туристичне країнознавство»; «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; «Вступ до мовознавства»; «Загальне мовознавство»; «Теорія мови»; «Історія лінгвістичних учень». Із року в рік розробляються й оновлюються програми та навчально-методичні комплекси нормативних і вибіркових дисциплін, покликани вдосконалити формування іншомовних компетентностей майбутніх педагогів, методичне супроводження педагогічного процесу, інструментарій контролю навчальних досягнень студентів.

Викладацький склад кафедри підвищує кваліфікацію у провідних вишах України. Своєю чергою, кафедра – майданчик для вивчення досвіду та підвищення кваліфікації колег із закладів вищої освіти Полтави й освітніх інституцій регіону.

Із січня 2017 р. кафедра досліджує державну наукову тему «Життєвий і творчий шлях педагога і перекладача Івана Трохимовича Бабича» (Державний реєстраційний номер 0117 U 003224), яка ставить за мету створення повної біографії педагога та митця літературного перекладу, висвітлення творчої явленості І. Бабича в українському й іншомовному культурному просторі (керівник – доц. Л. Л. Король). Триває науковий пошук і в руслі теми «Дослідження мовних одиниць в антропоцентричній парадигмі» (керівник – доц. Л. М. Корнева), у межах якої виявлено закономірності лінгвосоціотичного засвоєння людиною навколишнього матеріального світу та інформаційного простору, стратегічної побудови комунікації для реалізації людських потреб тощо. У коло наукових зацікавлень викладачів уходять і проблеми формування комунікативної компетентності майбутнього фахівця, ономастики, гендерної лінгвістики, стилістики, концептології, міжкультурної комунікації, лінгвокраїнознавства, організації самостійної роботи студентів з іноземної мови, методики викладання гуманітарних

дисциплін, педагогіки, розвитку сучасного літературного процесу тощо. Результати наукових розвідок опубліковано у фахових та внесених до наукометричних баз виданнях України і зарубіжжя (Австрія, Білорусь, Словаччина, Пакистан, Польща, Чехія, Швеція), збірниках наукових праць, матеріалах конференцій і семінарів тощо. Виголошено понад 200 наукових доповідей на міжнародних, усеукраїнських і регіональних наукових зібраннях.

Доценти кафедри працюють в оргкомітетах і журі всеукраїнських студентських та учнівських олімпіад, міського й обласного етапів конкурсу «Учитель року», конкурсу-захисту учнівських наукових робіт учнів членів МАН та НТУ України, виступають опонентами кандидатських дисертацій, рецензентами наукових та методичних видань, членами груп експертів електронних версій проектів підручників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Кафедра активно співпрацює із загальноосвітніми школами м. Полтави, м. Кременчука, районних центрів Полтавщини у справі надання консультацій, методичної допомоги, проведення профорієнтаційних заходів тощо.

Традиційно кафедрою проводяться студентські наукові читання «Passus in Scientiam» (із 2005), науково-практична конференція студентів і магістрантів «Сучасні тенденції розвитку лінгвістики й літературознавства» (2010–2015), засідання круглого столу до Дня слов'янської писемності та культури. Видаються збірники студентських наукових праць. Під керівництвом викладачів кафедри підготовлено понад 150 студентських публікацій, проголошено десятки доповідей. Працюють гуртки, проводяться лекції-візуалізації для першокурсників.

2016 року на базі кафедри започатковано міжнародний волонтерський проект «Разом!», який об'єднав викладачів, колишніх випускників та їхніх вихованців, майбутніх учителів із громадськими діячами української діаспори США і Канади у справі допомоги захисникам України. Завдяки участі представників української діаспори зі США відомого громадського діяча Володимира Кунька та лікаря-кардіолога Зіни Гайдучок, волонтерки-Народного Героя України Ксенії Бикової, викладачів та студентів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка ми відправили на фронт десятки посилок із медикаментами, медичними приладами, листами, щирими дитячими малюнками, солодощами тощо і продовжуємо розпочату справу. 2018 р. учасники проекту отримали Подяку від командування військової частини А0206.

За досягнення у науковій, методичній та виховній роботі викладачі кафедри нагороджені грамотами і подяками Полтавської облдержадміністрації, Полтавської міської ради, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, факультету філології та журналістики.

*К. філол. н., доц. Наталія Криницька,
к. пед. н., доц. Лариса Король*

Кафедра романо-германської філології

1996 р. із загальноінститутської кафедри іноземних мов виокремилася кафедра романо-германської філології. Її завідувачем стала ст. викл. Ю. В. Бардакова – досвідчений викладач і методист німецької мови, яка підтримувала на кафедрі атмосферу взаємної поваги, чесності та людяності.

З моменту утворення кафедри її члени викладали на філологічному факультеті англійську, німецьку, французьку, іспанську, латинську мови. 2004 р. створено окрему кафедру англійської філології, і кафедра романо-германської філології зосередилася передусім на викладанні німецької, французької, іспанської та латинської мов.

Упродовж 2006–2008 рр. кафедру очолював доц. В. В. Кононенко – талановитий організатор, мудрий викладач та успішний керівник, який продовжив найкращі традиції, започатковані Ю. В. Бардаковою. З 1982 р. по 2018 р. він пройшов шлях від випускника факультету німецької мови Київського державного педагогічного інституту іноземних мов до декана факультету філології та журналістики ПНПУ імені В. Г. Короленка.

У 2008–2015 рр. кафедрою завідувала учений-германіст доц. Т. І. Перепелиця; у 2015–2016 рр. – обдарований філолог та натхненний викладач доц. О. В. Григоренко; у 2016 р. – чудовий фахівець і перспективний керівник доц. О. Б. Кирильчук, яка 2018 р. очолила факультет філології та журналістики. Із червня 2016 р. завідувачем кафедри є доц. Н. І. Криницька – літературознавець, викладач англійської мови та літератури.

Період розвитку кафедри романо-германської філології у 1996–2018 рр. пов'язаний із професійними здобутками проф. В. К. Зернової, О. І. Кобзар, К. І. Мізіна, доц. С. І. Алексеєнка, Н. Г. Вишні, Я. Г. Вовка, С. П. Галаур, О. В. Григоренко, О. В. Дмитренко, О. Б. Кирильчук, В. В. Кононенко, А. М. Онищенко, Т. І. Перепелиці, Б. В. Сторохи, Л. В. Шаповалової, ст. викл. О. О. Бардакової, Ю. В. Бардакової, І. К. Безвіконного, М. С. Горькової, О. Г. Данилюк, Н. А. Кришталь, В. Л. Меметова, О. І. Ніконенко, З. М. Таран, Г. В. Филь, І. В. Якубенко, викл. О. В. Алманової, В. В. Бабенка, Н. Г. Кандиби, С. М. Ківшик, Ю. В. Колпакової, В. В. Неділько, Ю. А. Ошкодьорової, Ю. І. Петренко, О. О. П'ятак, А. В. Савченко, Л. С. Скубій, Г. С. Славко, К. М. Шаповал, Л. В. Юрашко та ін. Організаційну та методичну роботу кафедри допомагали забезпечувати зав. лабораторією І. Г. Добрянська, О. С. Колісник, А. М. Кришталь, В. В. Неділько, Г. С. Славко, А. В. Фера.

Основними напрямками навчальної роботи кафедри є забезпечення вивчення німецької мови як першої іноземної мови та другої іноземної, французької або іспанської як третьої іноземної мови у студентів іноземного відділення факультету філології та журналістики, а також вивчення німецької як іноземної мови на українському відділенні факультету філології та журналістики.

Викладачі кафедри читають, відповідно, практичні курси першої, другої та третьої іноземної мови. Також працівниками кафедри розроблені й читаються теоретичні курси та спецкурси з німецької мови й методика викладання іноземної мови. Свідомі

Стоять (зліва направо): О. О. Бардакова, Б. В. Стороха, О. Б. Кирильчук, В. В. Кононенко, Г. В. Филь, І. В. Якубенко, А. В. Фера; сидять (зліва направо): Ю. І. Петренко, Н. І. Криницька, З. М. Таран, О. І. Ніконенко – кафедра романо-германської філології ПНПУ імені В. Г. Короленка

поставлених методичних завдань, викладачі активно працюють над створенням у межах навчальних програм відповідних посібників, за допомогою яких студенти можуть значно полегшити процес засвоєння іншомовного матеріалу.

Наукові інтереси викладачів кафедри охоплюють різноманітні аспекти: О. Б. Кирильчук працює над проблемою формування комунікативних навичок та вмінь ділового мовлення студентів-філологів педагогічних вишів і риторичної культури старшокласників; В. Кононенко вивчає засоби масової інформації Німеччини та українсько-німецькі зв'язки; Н. І. Криницька досліджує літературу США й фантастичні жанри та здійснює художні переклади; Б. В. Стороха присвячує наукові розвідки німецькомовній літературі та світовому кінематографу, перекладає художні твори та є співавтором підручників із зарубіжної літератури для загальноосвітніх навчальних закладів під грифом МОН України. О. О. Бардакова й О. І. Ніконенко досліджують словотвір сучасної німецької мови; З. М. Таран вивчає французьку мову та літературу й латинські запозичення в українській мові; Н. А. Кришталь цікавиться зарубіжною педагогікою та методикою викладання іноземної мови в загальноосвітніх школах і вищих навчальних закладах; Г. В. Филь вивчає історію й культуру Іспанії, а також структурно-граматичні особливості фразеологізмів іспанської та німецької мови; І. В. Якубенко опановує синтаксис німецької мови, лінгвістику тексту, комунікативну лінгвістику, лінгвостилістику, лінгвопрагматику та психолінгвістику. Ю. І. Петренко цікавиться тенденціями розвитку сучасної розмовної німецької мови та семантикою німецьких власних назв.

Науково-методична робота викладацького складу поширюється й на студентів: щороку доценти кафедри здійснюють керівництво курсовими та кваліфікаційними роботами, прищеплюючи студентам навички роботи з науковою літературою та мовно-дослідницьким матеріалом. 2003 р. під орудою Г. В. Филь створено клуб любителів іспанської мови «Unidad». З. М. Таран керує проблемною групою «Вивчення романо-германських мов». Результати роботи клубу та проблемної групи презентуються у вигляді наукових статей студентів (щорічний збірник, який видається на кафедрі) та виступів під час студентської наукової конференції в межах Тижня факультету філології та журналістики.

Викладачі підтримують тісні зв'язки з посольствами зарубіжних країн та культурними центрами.

У 1998–2006 рр. кафедра співпрацювала з Osteuropazentrum'ом Університету Гогенгайм (Штуттгарт, Німеччина), який діє при фонді Роберта Боша. У рамках цього співробітництва на партнерських умовах на кафедрі працювали такі лектори-викладачі німецької мови, як Антьє Шуберт (1998–2000), Торстен Ортель (2000–2002), Крістіне Галлер (2002–2003), Ніколь Гьофнер (2003–2005), Беньямін Гільде (2005–2006).

Завдяки ентузіазму та багаторічній роботі В. В. Кононенка, О. В. Григоренко, О. Б. Кирильчук, Б. В. Сторохи, О. О. Бардакової, Ю. В. Бардакової, І. В. Якубенко,

Ю. І. Петренко та ін. кафедра співпрацює з Посольством Австрії в Україні, Посольством Німеччини в Україні, Університетом м. Ландау (Німеччина), Коледжем імені Теодора Гойса та німецькими містами-партнерами Полтави – Фільдерштатом, Ляйнфельден-Ехтердінгеном та Остфільдером; підтримує зв'язки з представництвом Німецької служби академічних обмінів ДААД (НСАО).

Викладачі кафедри та студенти постійно беруть участь у міжнародних програмах академічного обміну, отримують різноманітні гранти для здійснення наукового дослідження або художніх перекладів, а також стипендії для мовного стажування. У рамках угоди про обмін студентами відбувається семестрове навчання германістів факультету філології та журналістики в Університеті міста Кобленца (Німеччина).

О. В. Григоренко та Б. В. Стороха – успішні учасники GIP (партнерської програми Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України та Вільного університету м. Берліна) та VAP (Програми імені В. Адмони для аспірантів-германістів). Н. І. Криницька відповідальна за здійснення Програми міжнародних обмінів імені Фулбрайта в університеті та член Центру американських літературних студій в Україні (CALSU), який діє на базі Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України за підтримки Посольства США в Україні. Л. В. Шаповалова вдало співпрацювала з Посольством Франції в Україні та Французьким культурним центром, брала активну участь у семінарах, що організовуються цими установами.

У межах партнерського співробітництва між Полтавою та Фільдерштатом, Ляйнфельден-Ехтердінгеном та Остфільдером щорічно відбуваються візити учителів німецької мови, зокрема Гудрун Райнш, Гудрун Реммерс (2008–2015), Ангеліки Лундквіст Мог (2016), Сільвії та Берндта Вельшів (2017), котрі читають короткострокові курси для студентів-філологів із першою іноземною мовою. Однією зі сторін співпраці міст-партнерів є можливість для викладачів кафедри романо-германської філології здійснювати стажування з методики в м. Остфільдерні та відвідати навчальні курси в Літній академії Університету м. Тюбінгена. Упродовж 2013–2018 рр. триває плідна співпраця викладачів кафедри та Норберта Мюллера, який щорічно приїздить до Полтави й читає лекції для студентів факультету філології та журналістики.

Викладачі кафедри успішно виконують обов'язки кураторів академічних груп, організовуючи та проводячи різноманітні заходи розважального й виховного характеру.

У рамках профорієнтаційної роботи разом із кафедрою світової літератури щороку проводиться яскравий Конкурс знавців німецької, французької та іспанської мов і зарубіжної літератури для учнів 5–11 класів шкіл м. Полтави, який збирає юних любителів іноземної філології – есеїстів, декламаторів, акторів, співаків, танцюристів і художників. Мож-

ливо, хтось із них стане абітурієнтом ПНПУ імені В. Г. Короленка, а згодом – і викладачем кафедри романо-германської філології, переймаючи її славні традиції.

К. філол. н., доц. Наталія Криницька

Кафедра світової літератури

Історія кафедри – це передовсім історія людей, котрі працювали в різні часи, але всі разом вони творили сучасне обличчя кафедри світової літератури.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка зберігаються архівні матеріали, починаючи з 1935 р. Спочатку кафедра російської та світової літератури входила до складу мовно-літературного відділу – саме таку назву мав філологічний факультет педагогічного інституту.

1938 р. в інституті відбулася реорганізація, в підсумку чого було створено дві самостійні літературні кафедри – кафедру російської і кафедру світової літератури, які проіснували до 1945 р.

Назва кафедри часто змінювалася й мала такі версії: всесвітньої літератури (1937), західноєвропейської літератури (1938), світової літератури (1940), зарубіжної літератури (1941), всесвітньої літератури (1943), загальної літератури (1944–1945). В 1946 р. кафедра отримала назву, яка з деякими змінами проіснувала до 1980-х рр., – кафедра російської та зарубіжної літератури, з 2009 р. – кафедра світової літератури. Кафедра вважається однією із найстарших в університеті, має багаті науково-методичні й педагогічні традиції.

У різні роки кафедру очолювали доцент В. С. Оголець (1935–1941, 1943–1947), старший викладач А. М. Гуренко (1937–1939), доценти М. В. Судейкін (1940–1941), М. С. Воскресенський (1943–1945), І. Т. Чирко (1947–1958), О. К. Міщенко (1960–1969), В. І. Масик (1970–1974), Н. В. Хоменко (1975–1996), професор О. М. Ніколенко (з 1996).

На кафедрі в довоєнні та воєнні роки працювали професори Г. Й. Майфет та Ю. Ю. Циганенко, доцент М. М. Койнаш, старші викладачі А. М. Гуренко та В. М. Тітов. Хвиля репресій боляче вдарила по кафедрі. 1934 р. був заарештований і засуджений на десять років видатний мистецтвознавець і перекладач Г. Й. Майфет, автор унікальної монографії «Природа новели» (1928–1929), де глибоко проаналізовано грецьку, італійську та англійську новелістику.

Наукові та методичні основи викладання російської та зарубіжної літератури виформувалися філологами, які плідно працювали на кафедрі в різні часи: доцентами М. А. Крестініним (1946–1974), Г. Н. Вороною (1955–1980), В. В. Березовською (1954–1998), А. М. Дяченко (1960–1973), В. В. Синицьким (1966–1999), А. П. Тюніним (1971–1986), Н. Г. Марченко (1975–2005), В. О. Смирновим (1982–1984) та ін.

Заслужено хранителькою кафедральної історії та традицій уважають к. філол. н., доц. В. В. Березовську (1929–2014), яка присвятила кафедрі понад 43 роки чесно й самовідданої праці. Ще однією легендарною особистістю є доц. В. В. Синицький (1936–2010): коли випускники факультету згадують про нього, їхні обличчя неодмінно сяють, ніби повертаючи світу ту енергію душевності й оптимізму, яку роками дарував їм цей натхненний, мудрий і дотепний викладач.

Понад 20 років очолювала кафедру Н. В. Хоменко (1934–2018). Вона завжди була для своїх колег вірним та принциповим товаришем і однодумцем, а для студентів – яскравим прикладом вишівського наставництва. 1958 р. Н. В. Хоменко закінчила історико-філологічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка, 1972 р. – цільову аспірантуру Московського обласного педагогічного інституту імені Н. К. Крупської. Протягом 1958–1965 рр. працювала вчителем російської літератури та історії. У ПДП імені В. Г. Короленка працювала з 1965 р.: асистент (1965–1971, 1973–1974), старший викладач (1974–1975), доцент (1975–2000), завідувач кафедри (1975–1996) російської та зарубіжної літератури, декан факультету російської філології (1989–2000, із 1996 – філологічного факультету). Нагороджена медаллю А. С. Макаренка. Наталія Василівна була ініціатором відновлення виходу у світ наукового, публіцистичного, художньо-літературного альманаху «Рідний край» (з 1999). Авторка понад 200 праць, присвячених дослідженню художнього світу А. Малишкіна, М. Гоголя, В. Короленка, проблемі системного аналізу художнього твору.

Н. Г. Марченко (1946–2017) закінчила філологічний факультет Полтавського педагогічного інституту 1968 р. 1975 р. почала роботу на кафедрі російської і зарубіжної літератури рідного інституту, де викладала літературу XIX століття та сучасну російську літературу. Скромність, порядність, людяність, соціальна активність завжди вирізняли її. 1980 р. вона захистила дисертацію в Московському обласному інституті імені Н. К. Крупської; 1982 р. отримала звання доцента. Проблеми поетики стали головними в науковій роботі дослідниці. Тривалий час доц. Н. Г. Марченко була сумлінним відповідальним секретарем усіх наукових конференцій, які проводилися на кафедрі.

Л. В. Дереза (1961–2010) після закінчення Полтавського державного педагогічного університету (1984) чотири роки працювала в школі. Після дострокового закінчення аспірантури Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди 1997 р. захистила кандидатську дисертацію. На кафедрі зарубіжної літератури працювала з 1988 р. 2005 р. після перебування в докторантурі Дніпропетровського національного університету захистила докторську дисертацію. Д. філол. н., проф. Л. В. Дереза – авторка двох монографій («Російська літературна казка першої половини XIX ст. у системі

*Стоять (зліва направо): І. А. Рева, Н. О. Шерстюк, О. П. Орлов, І. В. Фісак, А. О. Соломченко, С. В. Нап'єва;
сидять (зліва направо): Т. М. Консва, Н. І. Тарасова, Т. В. Кушнірова, О. М. Ніколенко, О. В. Орлова, І. І. Капустян –
кафедра світової літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка*

жанрів романтизму» (2005), «Російська літературна казка першої половини XIX століття: проблеми поетики» (2003)) та понад 100 наукових праць із проблем історії та теорії зарубіжної літератури.

В. І. Мацапура (1953–2017) 1975 р. закінчила Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка, отримавши кваліфікацію «Філолог. Викладач російської мови та літератури». В 1982 р. почала працювати на кафедрі світової літератури ПДП імені В. Г. Короленка. 1989 р. захистила кандидатську дисертацію «Сприйняття творчості О. С. Пушкіна в Україні в дореволюційний період (проблема читача)», 2001 р. – докторську дисертацію «Українська тема в російській літературі першої половини XIX століття: проблеми еволюції, міфологізації і інтертекстуальності». У 2008–2012 рр. була членом наукової ради із захисту кандидатських дисертацій при Херсонському університеті зі спеціальностей 10.01.01 – українська література та 10.01.02 – російська література. Д. філол. н., проф. В. І. Мацапура – авторка понад 200 наукових публікацій, видрукованих у вітчизняних та закордонних виданнях, та кількох підручників, рекомендованих МОН України.

Я. Г. Вовка добре знають викладачі університету за толерантність та інтелігентність. Після закінчення 1967 р. Львівського державного університету імені Івана Франка він два роки працював у школі. У Полтавському педінституті викладав з 1970 р. – спочатку на кафедрі іноземних мов, бо мав подвійну спеціальність – філолога та викладача іспанської мови. На кафедрі зарубіжної літератури працював у 1982–2009 рр. 1984 р. захистив кандидатську дисертацію за темою

«Іспанська поезія в українських перекладах і критичі». Має в доробку понад 100 наукових розвідок, поетичних перекладів, опублікованих у фахових виданнях Полтави, Києва, Львова, у 5-томному енциклопедичному виданні «Українська література в загальнослов'янському та світовому літературному контексті» (1990–1995). Вільне володіння іспанською мовою дозволило Ярославу Григоровичу перекладати твори улюбленого поета Габрієля Гарсія Лорки.

З 1996 р. кафедру світової літератури очолює О. М. Ніколенко – д. філол. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії імені Івана Франка, Державної премії імені В'ячеслава Чорновола, кавалер ордена Княгині Ольги III ступеня, почесний професор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Полтавка О. М. Ніколенко (1966) все своє життя пов'язала з рідним містом. У 1987–1988 рр. працювала вчителем Полтавської середньої школи № 28. Закінчивши аспірантуру в Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова) й захистивши 1990 р. кандидатську дисертацію «Людина і суспільство в прозі А. П. Платонова» (науковий керівник – проф. І. Т. Крук), Ольга Миколаївна прийшла працювати в ПДП імені В. Г. Короленка на кафедру російської та зарубіжної літератури. 1996 р. після перебування в докторантурі Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди захистила докторську дисертацію «Жанр антиутопії в російській літературі XX століття» (науковий консультант – проф. М. Ф. Гетьманець),

ставши наймолодшим доктором наук в Україні. З того часу очолює кафедру зарубіжної літератури, де створила потужний колектив педагогів-однодумців, наукову школу «Традиції та новаторство в літературі». Під її керівництвом захищено 1 докторську і 23 кандидатські дисертації.

Кафедра світової літератури – визнаний лідер Полтавського національного педагогічного університету в науковій роботі. Багато років поспіль викладачі кафедри на чолі із завідувачкою посідають перші місця в рейтингу наукового потенціалу вишу. Великий науковий потенціал кафедри реалізується в наукових та науково-методичних статтях, монографіях, підручниках. Загальна тема, над якою вона працює, – «Актуальні проблеми вивчення світової літератури в середніх і вищих навчальних закладах».

На кафедрі ефективно працює аспірантура і докторантура зі спеціальності 035 Філологія (літературознавство – література зарубіжних країн). Керує аспірантами й докторантами О. М. Ніколенко.

Зусиллями членів кафедри проводяться традиційні «Гоголівські читання» (із 1982), оформлені музейні кімнати «В. Г. Короленко і Полтавщина», «Гоголь і Україна». Викладачі проводять екскурсії про життя й творчість видатних письменників для школярів і громадськості Полтавщини.

Традиційними для науковців і вчителів України та зарубіжжя стали «Короленківські читання»; популярною серед учених різних країн є конференція «Зарубіжні письменники і Україна», яку започатковано кафедрою 2005 р.; значної слави набула конференція «Північний вітер (Скандинавський світ в освіті, культурі та науці України)», що об'єднує дослідників із Північної та Центральної Європи.

14 червня 2016 р. на базі факультету філології та журналістики ПНПУ імені В. Г. Короленка відбулося урочисте відкриття «Науково-методичного центру якості вивчення англійської мови та зарубіжної літератури», який став провідною освітньою платформою з упровадження інноваційних підходів до викладання літератури.

2 вересня 2017 р. кафедра відкрила нову аудиторію українсько-японської дружби «SAKURA», що сприятиме розширенню міжнародної співпраці між Україною та Азією в галузі освіти й науки.

На кафедрі світової літератури студенти повсякчас залучаються до організації позааудиторної роботи: літературних вечорів, конференцій і семінарів. Традиційними стали «Старовинний фестиваль» (проф. О. М. Ніколенко, ст. викл. І. В. Фісак), «Романтичний фестиваль» (проф. О. М. Ніколенко, ст. викл. І. В. Фісак), Шекспірівські вечори (доц. Н. І. Тарасова), конференція «Письменники – нобелівські лауреати» (доц. Т. М. Конєва).

2015 р. започатковано щорічний «Конкурс знавців іноземної мови та зарубіжної літератури», який проводиться серед учнівської молоді Полтавщини (голова журі – О. М. Ніколенко).

На кафедрі світової літератури діє постійний семінар для вчителів міста й області «Новітні технології викладання зарубіжної літератури» (керівники – проф. О. М. Ніколенко, доц. О. В. Орлова), на якому обговорюються проблеми інноваційних методів навчання і виховання, проводяться експерименти з упровадження нових форм роботи в навчальних закладах.

Майбутнє кафедри світової літератури зумовлене її значним дослідницьким потенціалом, розвинутими науковими школами, тісними зв'язками з міжнародними партнерами з Європи, США, Японії, а також активною творчою роботою, спрямованою на підготовку високопрофесійних учителів зарубіжної літератури і кваліфікованих філологів-дослідників.

*Д. філол. н., проф. Ольга Ніколенко,
к. філол. н., ст. викл. Ірина Фісак*

Кафедра української літератури

Сучасна діяльність кафедри української літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка глибоко вкорінена у славні досягнення і традиції попередніх часів. Навчальна та наукова діяльність доцентів О. Ф. Ганич, П. К. Падалки, Є. Є. Радченка, І. Г. Бацули, Ф. М. Неборячка, П. К. Загайка, В. І. Мартуса та ін., які працювали на кафедрі десятки років, залишаються прикладом і стимулом для теперішніх викладачів, які в основному пройшли школу своїх гідних наставників.

Сьогодні важко повірити в те, що спочатку кафедра української літератури була майже винятково чоловічою. Але поступово колектив фемінізувався, аж до сьогоденішнього винятково жіночого складу. Одне викладацьке покоління, котре працювало на кафедрі у 50–80-х рр. ХХ ст., представляють О. Й. Данисько, П. К. Падалка, Є. О. Сверстюк, О. Ф. Ганич, І. Г. Бацула, П. К. Загайко, Є. Є. Радченко. Інше – молодше, активне в 1980–1990-х роках – Т. О. Лещенко, Г. І. Радько, В. М. Булигіна, Н. Г. Береза, Н. І. Зінченко, В. А. Мелешко. Згодом кафедру поповнили здібні випускники рідного вишу 1990–2000-х рр.: С. В. Семенко, Г. М. Білик, В. В. Саррапин, Ю. М. Масельська, С. В. Ленська, А. О. Виговська, Н. М. Кірієнко, О. А. Зелік, Л. І. Лисенко, М. І. Свалова, Ю. О. Волощук, Т. С. Петренко. Певний час у її складі працювали к. філол. н., старші викладачі В. М. Подрига, Л. М. Литвин. Отже, кафедра об'єднує представників різних поколінь, але всі вони – однодумці, невтомні трудівники, прекрасні знавці філології.

Нинішній склад кафедри: доц., д. філол. н. С. В. Ленська, доц., д. пед. н. Л. Л. Нежива, доц., к. філол. н. В. А. Мелешко (завідувачка), Н. І. Зінченко, Г. І. Радько, ст. викл. Г. М. Білик. Старший лаборант кафедри – Т. Ю. Деменська.

Викладачі кафедри здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями 035 Філологія (Українська мова і література), 014 Середня освіта (Українська мова і література), на високому науково-методичному рівні забезпечуючи викладання таких літературо-

Зліва направо: Т. Ю. Деменська, Н. І. Зінченко, С. В. Ленська, В. А. Мелешико, Л. Л. Нежива, Г. М. Білик, Г. І. Радько – кафедра української літератури ПНПУ імені В. Г. Короленка

знавчих дисциплін, як «Вступ до літературознавства», «Дитяча література», «Дитяча література з елементами виразного читання», «Інноваційні технології навчання літературознавчих дисциплін у старшій та вищій школі», «Історія української літератури», «Історія української літератури та літературної критики», «Літературна творчість», «Літературне краєзнавство», «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах», «Методика навчання української літератури», «Сучасна українська література», «Сучасний літературний процес», «Сучасний український літературний простір», «Теорія літератури», «Українська мала проза ХХ століття: тематика, жанрові модифікації, стильова парадигма», «Усна народна творчість» тощо.

Майже щороку свою дослідницьку роботу науковці підсумовують випуском збірника «Актуальні проблеми літературознавства». Віднедавна видання оновило свій змістовий формат: усі статті в ньому – віддзеркалення змін у шкільній програмі з української літератури, нових підходів до вивчення творів. 2018 р. кафедра увиразнила й основне русло свого магістрального пошукування: це «Літературна Полтавщина від давнини до сучасності у національному та інтертекстуральному контекстах». Розробляючи цю тему, вона плідно співпрацює з письменницькими спілками, краєзнавцями, літературними музеями, бібліотеками, науково-педагогічними об'єднаннями Полтави та області.

Викладачі кафедри активно оприлюднюють свої літературознавчі відкриття як статті у фахових та інших виданнях України й зарубіжжя (Білорусі, Ізраїлю, Китаю, Німеччини, Польщі, Угорщини та ін.);

С. В. Ленська й Л. Л. Нежива впродовж кількох останніх років опублікували свої авторські монографії, Г. М. Білик стала співавтором двох колективних закордонних монографій. Доволі широка й географія участі членів кафедри в наукових конференціях, семінарах, читаннях – міжнародних, усеукраїнських, регіональних; важливо, що виступали вони і на поважних наукових форумах у Білорусі, Польщі (С. В. Ленська, Г. І. Радько) тощо. На початку 2014 р. Г. М. Білик як переможець IV Інтернет-конференції «Діалог мов – діалог культур. Україна і світ» (2013) була запрошена в Мюнхен і виголосила доповідь в Університеті Людвіга-Максиміліана (Німеччина).

Не менш відповідально й сама кафедра української літератури організовує високопредставницькі й високофахові наукові зібрання. Зокрема, нею ініційовані й успішно проведені Міжнародна наукова конференція «Євген Гребінка в крайовому, українському та світовому літературно-мистецькому контексті»; Всеукраїнська науково-методична конференція «Літературне краєзнавство: проблеми, пошуки, перспективи»; Всеукраїнська науково-практична конференція «Постать Григорія Сковороди в сучасному філософсько-культурному просторі»; Всеукраїнська науково-практична конференція «Іван Котляревський та українська культура ХІХ–ХХІ століть», Всеукраїнська науково-практична конференція «Василь Симоненко: погляд крізь час і простір» тощо. 2018 рік примітний проведенням Міжнародної науково-практичної конференції «Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства», присвяченої 100-річчю від дня народження письменника. Цей

дводенний захід об'єднав понад 150 дослідників із різних куточків України та світу – Молдови, Німеччини, Словаччини, Польщі, Японії, привернув значну увагу молоді, освітян, краєзнавців, письменників, представників влади й громадськості. До початку конференції за її матеріалами було видруковано збірник наукових статей і тематичний – гончарознавчий – випуск «Альманаху Полтавського національного педагогічного університету “Рідний край”». У планах кафедри – гідно вшанувати 250-літній ювілей І. П. Котляревського (2019), зокрема новими науковими відкриттями довкола його творчої постаті й ролі в українському літературному процесі.

На кафедрі постійно діють науковий гурток «Актуальні проблеми літературознавства» (керівник – доц. Н. І. Зінченко) та кілька проблемних груп: «Літературний процес другої половини ХХ ст.» (керівник – доц. Г. І. Радько), «Літературне краєзнавство в контексті розвитку українського письменства» (керівник – доц. В. А. Мелешко), «Актуальні проблеми української прози ХХ ст.» (керівник – доц. С. В. Ленська). Їхня мета – залучити молодь до наукового студювання, фахово вишколити молодого дослідника, у продуктивній співпраці викладача і студента прийти до наукового відкриття, вирішення теоретичних і практичних проблем літературознавства, передати власні зацікавлення й досвід учням-послідовникам. І щорічно вихованці кафедри радують своїми здобутками, які проявляються успішною участю в студентських наукових конференціях, конкурсах, олімпіадах, науковими публікаціями тощо. Зокрема, Олександр Ярмач став дипломантом Всеукраїнського студентського конкурсу перекладу «Художнє слово в світовій культурі» (2015), переміг у щорічному літературному конкурсі на здобуття премії імені М. В. Гоголя (2015), посів І місце в ІІ турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Українська мова, література (з методикою їх викладання)» (2016; науковий керівник – В. А. Мелешко); Людмила Захарчук (2015) й Олена Білик (2016) здобули ІІІ місце в ІІ етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з української мови та літератури; Вікторія Калюжна посіла ІІІ місце в ІІ турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Українська мова, література (з методикою їх викладання)» (2018; науковий керівник – С. В. Ленська), а також здобула ІІ місце у Всеукраїнському конкурсі творчих робіт учнівської та студентської молоді імені Миколи Гоголя в номінації «Літературознавство» (2018). Переможцями Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка на різних його етапах були Лілія Солодка, Ілона Нос, Катерина Ніколенко (2017; науковий керівник – В. А. Мелешко) тощо.

Кафедра здійснює різноманітну виховну роботу. Викладачі С. В. Ленська, В. А. Мелешко, Л. Л. Нежива, Г. І. Радько, Н. І. Зінченко часто виступають на обласному та міському радіо й телебаченні, несучи

слухачам красу та силу українського художнього слова й долучаючись до обговорення актуальних питань духовності, шкільної освіти сьогодення. Традиційними стали факультетські літературні вечори, присвячені ювілеям письменників (Володимира Мирного, Михайла Шевченка, Галини Вовченко, Тамири Голобородько), зустрічі як із молодими літераторами, так і з корифеями (Оленою Задорожною, Любком Дерешем, Любов'ю Якимчук, Михайлом Слабошпицьким, Василем Шклярем, Сергієм Пантюком, Степаном Процюком, Григорієм Гусейновим, Світланою-Майєю Залізняк, братами Капрановими, Володимиром Шовкошитним та ін.), спілкування з літературознавцями, літературними критиками (Олексієм Неживим, Данилом Ільницьким та ін.), літературні конкурси, фестивалі, читацькі конференції. Щороку в березні кафедра влаштовує свято, приурочене до Дня народження Тараса Шевченка. Уже понад 30 років його проведенням опікується Н. І. Зінченко, яка дбає про те, аби щоразу в новому методичному ракурсі представити постать і доробок митця (літературна вітальня, інтерактивна лекція з елементами театральної постановки, театралізована вистава, виставка творів поета тощо).

Працюємо і з творчо обдарованими студентами. Зокрема, діяльність театру «Факультет F», який має вже багаторічну історію, забезпечує директор Г. І. Радько. Останнім часом за участю цього самодіяльного творчого колективу поставлено п'єсу Я. Стельмаха (за романом І. Шоу) «Так закінчилось літо», водевіль В. Сологуба «Біда від ніжного серця», театральні новели за творчістю Олеса Гончара та ін.

Від 1964 р. при кафедрі діє літературна студія «Заспів», зорганізована свого часу доц. П. К. Загайком. У різні роки нею керували Т. Лещенко, Г. Білик, В. Сарапін, Ю. Масельська, О. Григоренко, Б. Стороха, М. Свалова, В. Подрига, Ю. Волощук, проводячи творчі звіти, видаючи літературні стіннівки й періодичні випуски колективних збірників творів письменників-початківців. Одним із найбільш яскравих заходів став літературний перфоманс «Бочкозаспів» (14 березня 2009 р.), проведений «Заспівом» та літературною організацією «Бочка» (Харків). У травні та червні 2009 р. були проведені літературно-мистецькі заходи «Шахівниця життя» та «Заспів. Режим он-лайн». Перші кроки в літературу у творчій студії під керівництвом викладачів української літератури зробили такі наймолодші на сьогодні митці слова – вихованці факультету, як В. Ткаченко, К. Левченко, Я. Кримпоха, С. Одаренко, О. Маляренко, М. Олійник-Локай, Р. Каднай, І. Гредасова, І. Домненко, К. Гаркот, А. Свічкарь, К. Тютюнник, К. Стрельнікова, І. Костюченко, Ю. Іванов, А. Ютченко та ін. Безумовно, виростуть і з них, як із багатьох творчих випускників-попередників, маститі літератори, члени НСПУ, НСЖУ, очільники творчих об'єднань тощо. А щедрі здобутки вже є, зокрема, в Анни Ютченко, яка перемогла у Всеукраїнському

конкурсі «Молода Республіка Поетів» (2015), що поспричинив для неї старт до багатьох подальших цікавих творчих проєктів. Дебют літературно обдарованого студентства факультету часто відбувається на сторінках університетського науково-публіцистичного, літературно-художнього альманаху «Рідний край», який уже впродовж багатьох років редагує (від 2009 р. як відповідальний редактор) член НСЖУ Г. М. Білик.

Кафедра співпрацює з Інститутом літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України й багатьма фаховими підрозділами українських вишів; підтримує міжнародні зв'язки з філологами-україністами з різних країн Європи. С. В. Ленська – член спеціалізованої вченої ради Д 26.001.15 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) філологічних наук за спеціальностями 10.01.01 – українська література, 10.01.05 – порівняльне літературознавство, 10.01.06 – теорія літератури та 10.01.07 – фольклористика; С. В. Ленська, В. А. Мелешко, Г. М. Білик – члени редколегій, рецензенти фахових вітчизняних і закордонних видань («Філологічні науки», «Рідний край», «Діалог мов – діалог культур. Україна і світ» тощо).

Викладачі кафедри української літератури постійно контактують зі школами міста і області, є науковими консультантами в освітніх закладах різного типу – ліцеях, гімназіях, навчально-виховних комплексах, співпрацюють із Полтавським територіальним відділенням МАН України, допомагають організовувати його діяльність, уходять до складу журі конкурсу-захисту учнівських робіт, предметних олімпіад тощо.

За сумлінну трудову діяльність, багаторічну плідну роботу з виховання молоді, співпрацю з освітнім середовищем тощо вони нагороджені почесними грамотами й подяками університету, виконкому Полтавської обласної та міської ради, головного управління (департаменту) освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації, МОН України. В. А. Мелешко має нагрудні знаки «Відмінник освіти України», «За наукові та освітні досягнення». Г. М. Білик – лауреат Премії імені Самійла Величка Полтавської міської ради (2012), С. В. Ленська – Міжнародної літературної премії імені І. Кошелівця (2013), Обласної премії імені Леоніда Бразова Полтавської обласної ради (2016).

К. філол. н., доц. Віра Мелешко

Кафедра української мови

Основним підрозділом, який упроваджує сьогодні пріоритетні напрями стратегії мовної освіти на Полтавщині, є кафедра української мови ПНПУ імені В. Г. Короленка. Її історія нерозривно пов'язана з процесом становлення педагогічного університету, філо-

логічний факультет якого практично завжди був найчисленнішим, мав і беріг добрі традиції. Свого часу тут працювали відомі лінгвісти й літературознавці М. Х. Сумцов, А. А. Москаленко, С. П. Самійленко, М. Ф. Алефіренко, М. В. Скаб, М. С. Скаб та ін.

У 1930-х рр. науково-педагогічний потенціал кафедри формували Є. М. Кудрицький, Л. Ю. Догадько, К. М. Кузьмич, М. Ф. Кривчанська, Л. Л. Рогозін, В. Я. Матвєєва, О. П. Кустоляк. Восени 1941 р. – із початком війни – заняття в педагогічному інституті було припинено. Навчальний процес відновився після звільнення Полтави від німецько-фашистських окупантів, й однією з перших – уже в жовтні 1943 р. – узялася до праці кафедра української мови. Упродовж 1944–1946 рр. її завідувач – Є. М. Кудрицький, у 1946–1954 рр. – К. М. Кузьмич. Повеєнне десятиліття примітне особливо активною роботою всього колективу вишу над рідним словом, підвищенням суспільного й наукового статусу української мови, рівня її знання й культури мовлення в інституті (мовний режим!), інших освітніх закладах міста й області; позначене зростанням фахового рівня членів кафедри української мови, укладанням ними словників, виданням монографій, підручників. Але 1950-ті рр. принесли реванш антиукраїнських сил, тиск і арешти вчених, директиви зверху, котрі дестабілізували ситуацію – аж до впровадження двомовності викладання в недалекому майбутньому. У цей час склад кафедри поповнили П. С. Дудик, М. Т. Безкишкіна, Г. П. Денисовець, Н. Г. Вахній, М. Л. Семенюченко; на чолі її стала М. Ф. Кривчанська (1955–1958).

Протягом 1958–1972 рр., у часи «хрущовської відлиги», кафедру української мови очолював П. С. Дудик. У 1960-ті рр. викладачі здійснювали велику науково-методичну та виховну роботу, підтримували зв'язки з учителями області, вивчали досвід передових словесників, співпрацювали з методичними службами області. Та нову хвилю українізації заступила нова, не менш вишколена, ніж раніше, хвиля російщення. Керівником підрозділу в 1972–1979 рр. працює Г. П. Денисовець, а в наступні п'ять років – від 1979 р. по 1984 р. – М. Ф. Алефіренко. Упродовж 1984–1989 рр. завідує кафедрою української мови Н. В. Жигилій (працювала в цьому колективі від 1969 р.).

З історією кафедри української мови тісно пов'язані імена к. філол. н., доцентів Н. І. Казирод та О. Д. Бондаревської.

Наталія Іллівна навчалася в Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка протягом 1973–1977 рр. 1988 р. захистила дисертацію; предмет її дослідження – становлення флективної системи іменників родового і знахідного відмінків [діахронний аспект]; на кафедрі працювала з 1978 р. по 1995 р.

Ольгу Дмитрівну пам'ятає не одна тисяча вчителів-словесників в Україні, Казахстані, Узбекистані – всі ті, хто навчався на філологічному факультеті педінституту в період із 1966 р. по 1999 р. 33 роки пра-

Зліва направо: М. І. Степаненко, Р. Г. Шрамко, Н. В. Котух, С. О. Педченко, І. Г. Павлова, О. С. Коркоша, С. П. Галаур, Л. В. Дейна, Н. М. Лукаш, Т. І. Ніколашина, Л. О. Сологуб, Л. Ф. Українець – кафедра української мови ПНПУ імені В. Г. Короленка

цювала ця жінка у вищій школі, 21 рік очолювала філологічний факультет, дбала про його розвиток, зростання наукового потенціалу. Її учні стали кандидатами й докторами філологічних наук, продовжують справу своєї вчительки в рідному виші. Діяльність ветерана праці О. Д. Бондаревської високо оцінена. Вона вдостоєна звань відмінника народної освіти України, відмінника народної освіти Казахстану, відмінника народної освіти СРСР, нагороджена орденом «Знак Пошани», Почесною грамотою Президії Верховної Ради України. І саме декан Бондаревська на засіданні вченої ради інституту 5 вересня 1988 р. рішуче заявила: «На раді факультету ми вирішили звернутися до Міністерства освіти УРСР з проханням ліквідувати нерівноправність учителів української і російської мови (російську мову вивчають у підгрупах). На українське відділення філологічного факультету йдуть ті, хто має дуже слабку підготовку й загальний розвиток». Цей сміливий крок освітянина-науковця можна розцінити як першу ластівку національного оновлення в Україні, що розпочиналося з мови.

Понад 25 років кафедру української мови очолював М. І. Степаненко – д. філол. н., професор, член Національної спілки журналістів України, Національної спілки письменників України, академік АН Вищої освіти України, заслужений діяч науки і техніки України, нині – ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. У виші він, випускник філологічного факультету, працює від 1985 року: асистентом (1985–1986), старшим викладачем (1989–1992), доцентом (1992–2005), про-

фесором (із 2005), завідувачем кафедри української мови (1989–2015), першим проректором (1991–1995), деканом факультету філології та журналістики (2005–2009), ректором (із 2009). Безумовно, це одна з найвидатніших постатей з-поміж науковців-полтавців, знаний в Україні і зарубіжжі мовознавець, автор численних праць, не одного десятка книжкових видань, лауреат багатьох премій тощо.

2015 р. кафедру української мови очолила І. Г. Павлова – к. філол. н., доцент, авторка значної кількості праць з лексикології та стилістики сучасної української мови, що вийшли у світ в Україні та за кордоном, програм навчальних дисциплін для студентів-філологів та журналістів, голова журі заключних етапів всеукраїнських олімпіад для студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації, голова журі міського етапу та член журі обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів (МАН). Нагороджена грамотами Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації.

У різні часи науково-методичні традиції кафедри української мови употужнювали досвідчені фахівці й молоді науковці в царині лінгвістики: А. В. Оголевець, З. О. Валюх, Д. В. Горбачук, Г. О. Кудряшов, В. В. Пашенко, Н. П. Лебідь, В. М. Єрмак, І. Ю. Кіричек, Т. В. Зубко, Л. О. Сологуб, Н. В. Котух.

Сучасна кафедра української мови визнана фахівцями одним із найкращих науково-дослідницьких колективів відповідної галузі в Україні. Вона об'єднує 9 викладачів-одномумців (І. Г. Павлова, М. І. Степаненко, Л. Ф. Українець, Т. І. Ніколашина, С. О. Пед-

ченко, С. П. Галаур, Н. М. Лукаш, Р. Г. Шрамко, Л. В. Дейна), які досконало вивчають різні царини вітчизняної лінгвістики: фонетику, фонологію, фоностилістику, лексикологію, словотвір, морфологію, синтаксис, стилістику тексту, функційну граматику, соціолінгвістику, лінгвопрагматику, лінгводидактику.

Л. Ф. Українець – д. філол. н., професор, відома дослідниця в галузі фоностилістики. Нагороджена почесними грамотами Полтавської обласної ради; виконавчого комітету Полтавської міської ради; департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації, Національної академії педагогічних наук, Міністерства освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти, Подякою Міністерства освіти і науки України, а також ювілейною медаллю до 100-річчя ПНПУ імені В. Г. Короленка за особистий вагомий внесок у розбудову університету. У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка з 1977: асистент (1977–1981), ст. викладач (1984–1989), доцент (з 1989), професор (з 2010) кафедри української мови. Як провідний науковець кафедри, підтримує творчі контакти з українознавчими центрами в Україні та за кордоном, бере активну участь у наукових конференціях за межами України (Польща, Угорщина). Голова журі заключних етапів усеукраїнських студентських олімпіад.

Т. І. Ніколашина – к. філол. н., доцент, нагороджена грамотами Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Полтавської державної адміністрації, Полтавської обласної ради, виконавчого комітету Полтавської міської ради; С. О. Педченко – к. філол. н., доцент, голова журі заключних етапів усеукраїнських олімпіад для студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації, нагороджена грамотою Міністерства освіти і науки України; С. П. Галаур – к. філол. н., доцент, голова журі заключних етапів усеукраїнських олімпіад для студентів ВНЗ I–II рівнів акредитації, нагороджена Грамотою Міністерства освіти і науки України; Н. М. Лукаш – к. філол. н., асистент; Р. Г. Шрамко – к. філол. н., асистент, голова ради молодих учених ПНПУ імені В. Г. Короленка, заступник декана з наукової роботи факультету філології та журналістики; Л. В. Дейна – к. філол. н., асистент, заступник декана з виховної роботи факультету філології та журналістики, провідний фахівець відділу інноваційної діяльності та міжнародних зв'язків. Колектив кафедри нагороджений подячними дипломами Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика за подвижництво й вагомий внесок у справу відродження української мови, культури, духовності від Ліги українських меценатів та грамотами Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка за організацію і проведення II (заключного) туру Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Українська мова і література».

Кафедра є осередком мовно-професійної підготовки студентів-бакалаврів, магістрів. Навчальна діяльність викладачів зорієнтована на глибоку диференціацію та індивідуалізацію освітнього процесу, створення і впровадження інноваційних педагогічних технологій, удосконалення робочих навчальних програм із посиленням їхньої практичної професійної спрямованості, утвердження європейської освіти. Професорсько-викладацький склад кафедри забезпечує курси сучасної української літературної мови та її історії, української мови за професійним спрямуванням, діалектології, стилістики, лінгвістичного аналізу художнього тексту, лінгвістичного розбору у школі та ВНЗ, старослов'янської мови, а також спецкурси з актуальних проблем сучасного мовознавства.

Кафедра є центром і науково-дослідницької діяльності студентів. Викладачі – керівники курсових робіт з української мови, куратори напряму підготовки – стимулюють студентів до виконання перспективних досліджень у різних галузях мовознавства. На кафедрі функціонують наукові гуртки «Філолог», «Лінгвіст», «Актуальні проблеми граматики» та проблемно-пошукові групи «Евфонія сучасної української літературної мови», «Системні зв'язки на лексико-граматичному рівні», «Семантико-функційні виміри сучасної лінгвістики», «Слово та його системні зв'язки на синтаксичному рівні», «Українська мова в текстах різних стилів», «Актуальні проблеми теорії мови», «Інноваційні підходи до навчання української мови в школах різних типів», метою яких є формування в студентів професійної готовності до майбутньої фахової діяльності, розвиток дослідницького мислення, творчої активності. Студенти залюбки відвідують засідання проблемно-пошукових груп та наукових гуртків, охоче беруть участь у студентських наукових конференціях, семінарах, організованих на факультеті, в університеті, демонструють власні наукові досягнення і за межами рідного навчального закладу. Результатом успішної наукової діяльності є і підготовка до друку студентських статей, як одноосібних, так і у співавторстві з науковим керівником. Рясно вродило філологами-переможцями з полтавського педагогічного в заключних турах Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, у заключних турах Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Українська мова і література», в обласних турах Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, у конкурсах есе.

Примітною є і методична діяльність кафедри. Цей структурний підрозділ університету – активний організатор, співорганізатор, учасник методичних семінарів для викладачів, учителів та студентів. Традиційними для викладачів кафедри є індивідуальна робота з обдарованими учнями загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв м. Полтави та Полтавської області (Л. Ф. Українець, І. Г. Павлова, Т. І. Ніколашина,

С. П. Галаур, С. О. Педченко), лекційно-практичні заняття для учасників МАН України на базі навчально-оздоровчого комплексу «Ерудит» при Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А. С. Макаренка (с. Потоки Кременчуцького району), для учасників Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури на базі загальноосвітніх шкіл, гімназій м. Полтави (І. Г. Павлова, С. П. Галаур). Надзвичайно приємно викладачам бачити на студентських лавах факультету філології та журналістики своїх учорашніх вихованців – переможців учнівських конкурсів та олімпіад з української мови і літератури.

Викладачі кафедри є постійними консультантами з питань сучасної української літературної мови й культури мови для працівників закладів виконавчої влади, прокуратури, фіскальної служби, представників громадських організацій. Важливе доручення виконує Т. І. Ніколашина, яка є членом комісії з питань найменування та перейменування елементів міського середовища та інфраструктури, увічнення пам'яті осіб та подій, комісії з визначення рівня володіння українською мовою, що працюють при Полтавському міськвиконкомі. М. І. Степаненко постійно читає лекції для вчителів на курсах підвищення кваліфікації при Полтавському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського. Він – організатор усеукраїнських та міжнародних освітніх проєктів, чи не найактивніший учасник літературно-мовних заходів, що проводяться в Полтаві й поза її межами. Полтавській громаді відомі сотні його науково-просвітницьких передач на обласному, всеукраїнському радіо та телебаченні, з-поміж яких найпопулярнішими є «Сторінками щоденників Олесея Гончара», «Храми муз поетів на Полтавщині», «Діалоги», рубрики «Слово рідне», «Плекаймо рідне слово».

Викладачі кафедри не цураються й редакторської роботи. Їхні прізвища як літературних, наукових редакторів, коректорів зафіксовані в численних наукових збірниках, словниках, довідниках.

Значну увагу викладачі кафедри української мови звертають на виховну роботу зі студентською молоддю, залучаючи до цього рідне слово. Традиційними на факультеті філології та журналістики стали мовні заходи до Дня української писемності та мови, Міжнародного дня рідної мови, Дня слов'янської писемності і культури, Тижня факультету філології та журналістики, мовно-літературні кураторські години. Перелік таких дійств, здається, невичерпний: флешмоби, конкурси стіннівок, написання Всеукраїнського диктанту національної єдності, брейн-ринги, презентації наукових гуртків і проблемних груп, урочисті академії з нагоди річниці видатних мовознавців, зустрічі зі знаменитими земляками-філологами, педагогами тощо. Усі ці заходи цікаві, пізнавальні, спрямовані на привернення уваги до лінгвістичних проблем у глобалізованому суспільстві, на підвищення рівня культури української мови в студентських колах. Мовознавці Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка дбають про те, щоб українська мова активно розвивалася на теренах Полтавщини – споконвічно українського краю, якому доля відвела історичну й географічну центральність, колиски української національної літературної мови.

*К. філол. н., доц. Світлана Галаур,
к. філол. н., доц. Тетяна Ніколашина,
к. філол. н., асист. Людмила Дейна*

